

L. Annaeus Seneca

Consolatio ad Marciam 24-26

Imago dumtaxat fili tui perit et effigies non simillima, ipse quidem aeternus meliorisque nunc status est, despoliatus oneribus alienis et sibi relictus. Haec quae uides circumiecta nobis, ossa neruos et obductam cutem uultumque et ministras manus et cetera quibus inuoluti sumus, uincula animorum tenebraeque sunt; obruitur his, offocatur inficitur, arcetur a ueris et suis in falsa coiectus. Omne illi cum hac graui carne certamen est, ne abstrahatur et sidat; nititur illo unde demissus est. Ibi illum aeterna requies manet ex confusis crassisque pura et liquida uisentem. Proinde non est quod ad sepulcrum fili tui curras: pessima eius et ipsi molestissima istic iacent, ossa cineresque, non magis illius partes quam uestes aliaque tegimenta corporum. Integer ille nihilque in terris relinquens sui fugit et totus excessit; paulumque supra nos commoratus, dum expurgatur et inhaerentia uitia situmque omnem mortalis aevi excutit, deinde ad excelsa sublatus inter felices currit animas. Excepit illum coetus sacer, Scipiones Catonesque, interque contemptores uitae et <mortis> beneficio liberos parens tuus, Marcia. Ille nepotem suum—quamquam illic omnibus omne cognatum est—adplicat sibi noua luce gaudentem et uicinorum siderum meatus docet, nec ex coniectura sed omnium ex uero peritus in arcana naturae libens ducit; utque ignotarum urbium monstrator hospiti gratus est, ita sciscitanti caelestium causas domesticus interpretis. Et in profunda terrarum permittere aciem <iubet>; iuuat enim ex alto relictam

despicere. Sic itaque te, Marcia, gere, tamquam sub oculis patris filique posita, non illorum quos noueras, sed tanto excelsiorum et in summo locatorum. Erubescere quicquam humile aut uulgare <cogitare> et mutatos in melius tuos flere. Aeternarum rerum per libera et uasta spatia dimissi non illos interfusa maria discludunt nec altitudo montium aut inuiae ualles aut incertarum uada Syrtium: omnium plana et ex facili mobiles et expediti et in uicem peruii sunt intermixtique sideribus.

Putas itaque ex illa arce caelesti patrem tuum, Marcia, cui tantum apud te auctoritatis erat quantum tibi apud filium tuum, non illo ingenio quo ciuilia bella defleuit, quo proscribens in aeternum ipse proscripsit, sed tanto elatiore quanto est ipse sublimior dicere: 'cur te, filia, tam longa tenet aegritudo? Cur in tanta ueri ignoratione uersaris ut inique actum cum filio tuo iudices quod integro domus statu integer ipse <se> ad maiores recepit suos? Nescis quantis fortuna procellis disturbet omnia, quam nullis benignam facilemque se praestiterit nisi qui minimum cum illa contraxerant? Regesne tibi nominem felicissimos futuros si maturius illos mors instantibus subtraxisset malis? an Romanos duces, quorum nihil magnitudini deerit si aliquid aetati detraxeris? an nobilissimos uiros clarissimosque ad ictum militaris gladii composita ceruice firmatos? Respice patrem atque auum tuum: ille in alieni percussoris uenit arbitrium; ego nihil in me cuiquam permisi et cibo prohibitus ostendi tam magno me quam uiuebam animo scripsisse. Cur in domo nostra diutissime lugetur qui felicissime moritur? Coimus omnes in unum uidemusque non alta nocte circumdati nil apud uos, ut putatis, optabile, nil excelsum, nil splendidum, sed humilia cuncta et graua et anxia et quotam partem luminis nostri cernentia!

Quid dicam nulla hic arma mutuis furere concursibus nec classes classibus frangi nec parricidia aut fingi aut cogitari nec fora litibus strepere dies perpetuos, nihil in obscuro, detectas mentes et aperta praecordia et in publico medioque uitam et omnis aevi prospectum uenientiumque? Iuuabat unius me saeculi facta componere in parte ultima mundi et inter paucissimos gesta: tot saecula, tot aetatium contextum, seriem, quidquid annorum est, licet uisere; licet surrectura, licet ruitura regna prospicere et magnarum urbium lapsus et maris nouos cursus. Nam si tibi potest solacio esse desiderii tui commune fatum, nihil quo stat loco stabit, omnia sternet abducatque secum uetustas. Nec hominibus solum (quota enim ista fortuitae potentiae portio est?) sed locis, sed regionibus, sed mundi partibus ludet. Totos supprimet montes et alibi rupes in altum nouas exprimet; maria sorbebit, flumina auertet et commercio gentium rupto societatem generis humani coetumque dissoluet; alibi hiatibus uastis subducat urbes, tremoribus quatiet, et ex infimo pestilentiae halitus mittet et inundationibus quidquid habitatur obducat necabitque omne animal orbe submerso et ignibus uastis torrebit incendetque mortalia. Et cum tempus aduenerit quo se mundus renouaturus extinguat, uiribus ista se suis caedent et sidera sideribus incurrent et omni flagrante materia uno igni quidquid nunc ex disposito lucet ardebit. Nos quoque felices animae et aeterna sortitae, cum deo uisum erit iterum ista moliri, labentibus cunctis et ipsae parua ruinae ingentis accessio in antiqua elementa uertemur.'

Felicem filium tuum, Marcia, qui ista iam nouit!